

Godec

Skozi redek gozdiček je kot len potoček tekla kolovozna pot. V daljavi, doli po griču se je slišalo šumenje in prelivanje vode. V prosojnih krošnjah se je oglasila oprezajoča sraka. Na krivi stezi je zaškripal zvok podkovanih podplatov in pognal ptico v višave. Ves odet v padajoče sonce, je v mir divjine vdrl majhen mož v sivi, laneni obleki. Pod eno roko je stiskal gosli iz bele smrekovine, v dlani mu je na polkrožnem ročaju nihal črn kotliček, z rame pa visela popotna vreča. Glavo, pokrito s slamnatim gnezdrom las, ki se je razraščalo okoli njegovih suhih ustnic, je molil med hojo rahlo predse. Bil je majhne in koščene postave, tako da je spominjal na bradatega otroka. Nogi je eno za drugo dvigoval po bregu ter se pri vsakem koraku rahlo zazibal. Kot bi se boril z neznanskim tovorom, je vsake toliko izpod kratkih brčic prhnil zrak.

Skozi les je prispel na vrh griča, na katerem je ležalo prostrano travišče. Razlivalo se je po nasprotnem pobočju v oddaljeno dolino, katero je na dve zeleni polovici sekala bleščeča reka, onkraj te pa je rasla nizka planota. Na gozdnem robu se je vzravnaval in užil razgled z zahodom ožarjene pokrajine ter se z globokim vdihom napil hladne sapice iz nižine. S pogledom proti tonečemu soncu, se je spustil med rastoče sence travnih bilk, kjer je sameval krog skal, katerih grobo zunanost je poraščal temen mah. Sredi ravni so štrlele nad travami kot sivi zobje, pripeti na zakopane čeljusti. Možic je pred vsako izmed njih postal ter jo z bistrimi očmi natančno premeril, dokler ni določil tiste, ki jo je iskal. Po obliki, barvah in podobi ni nikakor odstopala od svojih sester, če že ravno je bila bolj podobna skali kakor druge. Z zadovoljnim smehljajem na obrazu je poskočil k njej nasprotni sosedi. Obnjo je najprej skrbno naslonil gosli iz belega lesa, potem na tla obse odložil svojo popotno vrečo in okrogli kotliček ter poiskal dračje, da bi v sredini kroga prižgal ogenj.

Ko so se za obzorje splazili še zadnji žarki in je modro nebo začelo temneti, je pred možicem že pokalo malo ognjišče. Nad njegovim žarom je z tremi kratkimi nožicami, ki so skrbele le da se ne prevrne in polije vsebine, stal železni kotliček. Po njem je krožila in mešala kadečo se juho lesena žlica. Možic, ki je klečal ob malem gorišču jo je otresel ob rob železne posode, jo podržal z usti, v rokah razvil zavojček soli, radodaren delež vmešal v jed in preostanek spravil nazaj v ležečo vrečo med druge sestavine in potrebščine v njej. Zadovoljen z okusom in opravljenim delom, je v šibki svetlobi plamenčkov, obrnjen proti kamnu katerega je maloprej izbral, sedel na svojo skalo.

Namenil se je z nožičem rezati kos kruha, ko se je nenadoma ustavil. Obrnil je obraz proti nasprotni strani kroga kamnitih čekanov. Onkraj pokajočega ognja se je točno tisti skali, katero je prej določil, v temi komaj opazno pričela spreminjati silhueta. Kakor da bi bledela v noč je postajala vse manjša in podobna bitju. Iz razpok in izboklin, ki so prekrivale hladno površino kamna sta se razvila para dolgih ročic in nožic, ki so se zaključevale v krempljastih prstih. Nad pritlikavim in umazano črnim telesom se je razkrila iz kamna glava, pokrita z grivo, zlepljeno kot mah. Odeja krinke se je popolnoma umaknila luči plešočih plamenov in razkrila klečeč človekoliko bitje. Bilo je negibno kot v spancu, dokler ni njegov štrleči nos vzdrltel. Dve veki sta se dvignili pod temno čelo in par kot jantar rumenih oči se je nameril v ognjišče in človeka zraven.

Vejam podobne okončine so se razklenile od okroglega trupa, z katerega je visel siv volovski rep. Klečeče bitje se je počasi in previdno dvignilo nad zelene bilke. Prestopilo se je v pripravi na skok. Kakor žival je razprlo dlani da bi se konice prstov lažje zarile v tujca. Možic je otrpel v roki močnejše stisnil svoj nož. Dva pogleda sta bila priklenjena drug na drugega, oba nepremična v pričakovanju.

Možic je poskusil pogoltniti slino, ki pa se mu je zataknila v grlu in le povečala njegovo vidno nelagodje. Črno bitje je spustilo globoko izpod sebe pisk, ki je prerasel v strašno renčanje. Kakor hitro ga je zaslišal, je svetlolasec pozabil na cmok, ki ga je grlu silil k otrplosti in iztegnil roke z razprtimi dlanmi v obrambi predse, da sta hleb in nož poletela med trave. Naglo je zamižal in spustil glavo med ramena, zdrdral, 'Nič ti nočem! Nič ti nočem!' in upal na najboljše.

Odgovoril mu je skoraj človeški glas. 'Zaslužiš...', je najprej tiho in raskavo, potem pa ježno 'Zaslužiš si da ti izpraskam vrat!' nazaj vanj zarenčala pošast.

Možic je pohitel, 'Oprosti mi, nisem vedel da boš tukaj. No, če bi, bi šel naprej.' Nervozno se je zahihital, medtem pa ga še vedno miril z odprtimi rokami. 'Res, moja napaka. Morda se ti lahko odkupim.' Segel je pod grobo blago svoje obleke, izpod nje potegnil trakec na katerem je visel rjav mošnjiček ter ga vrgel mednju. Zadel je ob tla, da se je ob ognjišču iz njega vsulo nekaj svetlikajočih kovancev.

Dlakava pojava se je prihuljena in z dolgimi kretnjami približala okroglim stvarcam. Sivo oblečeni možek je urno vstal in se ji umaknil v zrcalnem polkrogu okoli tiho prsketajočega ognja. En pogled, en previden dotik in bitje je z volčjo pestjo zalučalo kovance čez središče kroga skal, da so poleteli v noč le rahlo nad sklonjenim možicem.

Na njegovem čelu se je zasvetlikala potna kapljica. 'Pa kaj drugega.' se je zasmel nazaj in pomignil h kotličku med njima. 'Bi juho? Zame jo je tako malce preveč.'

'Zatakni si nekam svoje stvari!' je bitje odrezalo. V urnem skoku je kot mačka skočilo na kamen kjer je še ravno sedel. Spet se je umaknil in se na varni razdalji znašel na mestu, kjer se je prej bitje pojavilo iz skale. 'Pustil te bom na miru samo mrtvega. Prav je da umreš!' je dvignjeno kričalo vanj z grobim tonom.

'Hej, hej, rekel sem da ti nič nočem! Kaj imaš proti meni?' ga je mršavi človeček skušal ustaviti.

'Ubili ste jo, ljudje!' se je glasil sovražni odgovor.

'Nikogar nisem ubil.'

'Gori po reki ste jo! Dva sva bila, jaz pa moja mama! Z psmi ste naju gonili, da je omagala in so jo raztrgali!'

Za trenutek je možicu pogled pomotnel. 'Vem kako je to. Tudi jaz sem nekoga izgubil.' Dvignil je ramena in se vzravnal, pripravljen kljubovati nevarnosti. 'Prejšnji teden. Mojega prijatelja, res dobrega prijatelja je raztrgala divja zver.' Iz njegovega glasu je potihnil strah in namesto njega je privrela iz prsi žalost.

Bitje je obtožujoče zarenčalo nazaj, 'Zaradi vas je mrtva! Prav je da umreš!' Kot črna sulica se je vrglo v možica. Urne noge so poskrbele, da se je ta uspel vreči proč in so se kremplji zarili le v vlažno zemljo. Opotekel se je nazaj. Bitje se je zasukalo na mestu in oči spet z morilskim namenom uperilo vanj, jezno da se mu možiček umika.

'Imaš kaj možganov v tej pasji betici? Sem jo pipcem?' ga je zadihan nadrl. 'Praviš da so jo psi. Ti z takim kljunom za nos smrdim po kakšnem?'

Spet se je bitje vrglo nadenj in on je bil spet hitrejši. Vendar se ni umikal kot prej. Njegov podkovani čevelj se je odlepil od tal isti hip kot bitje in se srečal z njegovo glavo. Celotelo ji je sledilo in v letu spremenilo smer pod silo brce. Skalnati zob je z topim udarcem ustavil bitje, ki je kot omamljeno obležalo pod njim. S slabotnim izrazom se je pobralo in otipalo levo stran čela, otopelo od udarca. Gosta in črnilu podobna kri je pritekla na predrto kožo. Skušalo se je pobrati, ampak se hitro bilo prisiljeno nasloniti nazaj na skalo. Bitje je motno zrlo v njegovo smer in možic je videl, da je le za slab palec zgrešil sence. Komaj je verjel samemu sebi. Iz začudenja se je zdramil šele, ko se mu je z slabotnim korakom poskusilo ponovno približati.

Pohitel je proč od njega in z roko pograbil svoje bele gosli. 'Noben lovec ali vojniki nisem. Glej! Samo godec.'

Končno je bitje obstalo. Zvonilo mu je v glavi in godec je opazil njegovo zmedo. Vendar omotičnosti ni izrabil, da bi ga napadel z svojim nožičem. Možic je dvignil z tal svoje gosli in brez loka, kar z prsti potegnil čez štiri strune. Na ukaz so dale od sebe glas in v še nekaj gibih jih je povezal v delček melodije. 'Vidiš?' je dodal.

Bitje se je pobralo na lastni nogi in z desnico podprlo ranjeno glavo. Začutilo je mezečo kri pod katero je raslo utripanje bolečine.

'Poznam ljudstvo, ki živi navzgor po reki. Severnjaki so taki kot njihovo vreme; mrzli in kruti. Posebno do tvoje vrste.' je začel razlagati potujoči glasbenik. 'V mojem rodnem kraju pa so zime mile, poletja so sončna in ljudje smo ... bolj odprti'

Vodene oči so se dvignile od tal k možicu.

V mirnem glasu je godec zatrdil, 'Nič nimam proti tebi.' Znova je poskusil, 'Daj še enkrat premisli mojo ponudbo,' in pomignil proti kotličku, ki je ždel v središču dogajanja. Juha v njem ni prenehala dišati, vendar sta oba pozabila nanjo. 'Notri je kos šunke.'

Črna glava je poškilila k topli jedi. 'Če si bil do sedaj na begu si gotovo lačen.' jo je prepričeval možic in sedel na prejšnje sedišče, z glasbilom v naročju. 'Vzemi si svoj čas. Tule bom počakal da vzamem kotliček, potem pa se ne bova videla nikoli več.'

Bitje je bil medtem še vedno ukleščeno v slabosti. Čutilo jo je v trebuhu in v glavi. Počutilo pa se je kot bi se ravno prebudil iz stoletnega spanca, še vedno napol zasanjano. *Zakaj čutim bolečino? Kdo je ta človek? Kje sva?* so se glasile zmedene, napol oblikovane misli v njegovi pretreseni glavi. *O čem govori? Vonj kuhanega mesa, ki plava potopljeno v dišečo čorbo mu je napolnil misli. Že nekaj dni nisem nič jedel. Ja, meso bi mi prijalo. Stvor se je ubogljivo sklonil nad vablivo jed. Ni se zavedal, da mu v ušesa polzijo blagi zvoki gosli in ga, kot žival, mirijo. S krvjo umazano roko je kot divjak seglo v lonec. Iz njega je poneslo mehki kos svinjine k ustom polnim čekanastih zob in ga kot divja zver strgalo in požrlo. Nisem hotel ravnokar raztrgati tega človeka?* Postrani ga je premerilo. Kakor da nekaj korakov od sebe ne vidi črne pošasti, je tam sedel in prijetno igral. *Najem se prvo njegove hrane, potem pa ga pokončam,* se je odločilo bitje. *Bedak,* si je mislilo.

Pilo je iz dlani juho, ki je bila tako vroča, da je komaj čutilo njen okus. Saj mu tudi ni bilo mar za okus juhe, ko pa bo maščevanje toliko slajše. Gobec, zaposlen s srkanjem je raztegnilo v hudoben nasmeh. *Maščeval te bom, mati. Vsakemu izmed njih bom iztrgal vrat. Najprej pa njemu.*

Z goslimi iz bele smrekovine v roki, je ob čarobnih zvokih strun zadovoljen z seboj svetlolasi možic sedel na skali. Pogledoval je k bitju, ki je požiralo vsebino njegovega črnega kotlička in z lokom igral na blagi inštrument. 'Veš, morda se ti ne zdi tako, vendar biti potujoči muzikant je nadvse zanimivo.'

Tako je možic iznenada pričel bitju razlagati, kot prijatelju, in ono mu je prisluhnilo. Vendar ni dolgo vstrajalo in spet polno pozornost namenilo izginjajoči juhi in zlim mislim.

'Na poti ne spoznaš samo daljne dežele in ljudi, ampak tudi njihove pesmi.'

Bitje je lizalo iz svojih dlani še zadnje ostanke juhe v železnem kotličku. Pripovedovalcu je slučajno namenilo len, 'Mhm...'

'Posebno o junakih in njihovih podvigih,'

Bitje je napolnilo svoj želodec in s stopalom brcnilo z ognja prazno posodo. Pesem strun je prekinila s kovinskim odmevom in opozorila možica, da je zaključila. *Pridi po kotel, človeček,* mu je velela. Da poteši slo po njegovi krvi in mukah. *V drugo se ne boš tako izmazal,* je bilo še bolj odločeno kot prvokrat. Jantarjaste oči so ga čakale.

Nenadoma ga je prešinilo, da ga skeli jezik. Ne samo jezik, vsa usta in grlo in ustnice in da ga peče želodec. Peče do slabosti. Notranjost se mu je napela in skozi stisnjene zobe potisnilo na travo vsebino prebavil. Videlo je zmlete ostanke svinjine, želodčne sokove pomešane z juho in veliko, veliko temne krvi. Zakašljalo je ob občutku, da v njem nekaj tli, ga žge od znotraj. K tlom sta se mu od ustnic utrgali dve dolgi, slinasti kaplji krvi.

'in kako so premagali pošasti, kot si ti.' je možic zaključil poved ter končal melodijo. 'Rekel sem da sem bil na severu. Kjer tvojo vrsto lovijo. In tudi pojejo o tem kako jim to uspeva. Toliko je načinov, da še sami ne veste zanje.'

Moč je spet zapuščala njegovo telo. Tokrat načrtno. In tokrat je močno bolelo. Bitju je vrat navznoter zatekal od bolečine in ga začel daviti, da se je sesulo na vse štiri.

'Zaradi lovskih psov in lokov ste postali navadne živali. Zanašate se samo na svoje kremplje in čekane, divje zveri ste in tudi razmišljate tako. Predvidljivi ste, poznamo vse vaše trike. Kako pa misliš da sem te našel?' Opazoval je bitje, ki se je v travi zvijalo, kašljalo, davilo in mučilo ujeto v lastni koži.

'Zato pa vas lahko lovimo. Ker ste pozabili. Pozabili na kaj ste. Pozabili da vam glasba zamegli čute. In da vas sol žge.'

Iz trave je proti njemu skozi smrtni krč iztisnilo, 'Naredi da neha, ...' Črno bitje je prste zakopalo globoko v zemljo, čelo pa pritiskalo k tlom katera je močila rdečina, ki mu je silila na plano skozi stisnjene ustnice.

'Sta vidva nehala mesariti tistega pastirja? Upam da se ga spomniš. Fant je imel krasne modre oči. Včasih je igral na gosli, podobno kot jaz. Pasel pa je severno od tod. Gori po reki.'

Čeprav so bile vse mišice v njem napete do negibnosti, je bitje z vsem trdom, ki ga je premoglo dvignilo glavo proti možicu. Iz njegovih jantarnih oči je svetilo razbeljeno sovrašтво. *Preklet bodi, godec.*

Ko je sonce spet vstalo, ga je možic že prehitel. Razbrcal je tleče ostanke dračja in si opasal popotno vrečo. Z eno roko je dvignil ročaj kotlička v katerega je spravil svojo črno trofejo in pod drugo stisnil svoje bele gosli. Ozrl se je k reki daleč pod njim in planoti onkraj nje. Žarki so se čez njiju vlekli kot zavesa in vse naokoli se je v zori svetlikala rosa.

'O tem bi lahko sestavil prelepo pesem.' je pomislil.

Pihnil si je pramen rumenih las z obraza, pokazal razgledu hrbet in krenil. Ptice so ga vabile z zgodnjo pesmijo. Stopil je k njim na vrh griča in izginil v zeleni les. Krog skal, podoben čeljusti je pustil samega sredi travnika. En kamniti zob je bil manj kot sinoči, v sredi kamnov pa je ležalo telo vranje črnega bitja. Obdajala ga ni svetla rosa, temveč izravana trava, sledi krempljev v zemlji, suho kozlanje in črna kri. Slednje največ, kjer je truplu manjkala glava.

Jaka Handra